

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, доктор історичних наук,

професор _____ (Шаравара Т.О.)

4 вересня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛОГІКА

Освітньо-професійна програма Екологія
спеціальність 101 Екологія
галузь знань 10 Природничі науки
освітній ступінь бакалавр
факультет агротехнологій та екології

Полтава 2018/2019 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Логіка» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Екологія» спеціальності 101 Екологія.

Мова викладання: державна.

Розробники:

Шенгерій Л.М., д. філос. наук, професор, професор кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін.

Шейко С.В., професор кафедри філософії, історії та педагогіки, к. філос. н., доцент.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Протокол від «4» вересня 2018 року № 1

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Екологія»

Протокол від 4 0 9 . 2 0 1 8 № 1 2018 року

Голова Шенгерій Л.М. (Шейко С.В.)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Семінарські (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: навчальні дисципліни гуманітарного циклу.

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування теоретичної та методологічної основи для розвитку і вдосконалення логічної культури та інтелектуальних здібностей здобувачів вищої освіти, забезпечення ефективним логічним інструментарієм для розв'язування професійних завдань практичного характеру.

Основні завдання навчальної дисципліни: розуміння основ правильного логічного мислення, законів та форм логічного мислення, виявлення та аналіз структурних елементів понять, суджень, умовиводів, доведення та спростування, їх застосування для аналізу професійних практичних ситуацій.

Компетентності:

- загальні:

ЗК 3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 8. Здатність працювати в команді, використовуючи навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

- фахові:

ФК 2. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.

ПРН 8. Проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

ПРН 13. Формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.

ПРН 14. Формувати тексти, робити презентації та повідомлення для професійної аудиторії та широкого загалу з дотриманням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату.

ПРН 15. Пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПРН 18. Посилювати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПРН 19. Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і значення логіки.

Тема 2. Основні закони традиційної логіки.

Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.

Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.

Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації.

Тема 7. Доведення і спростування.

Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	усього	денна форма				заочна форма				
		л	с	лаб	с.р.					
Тема 1. Предмет і значення логіки.	11	2	2	-	7	-	-	-	-	-
Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	11	2	2	-	7	-	-	-	-	-
Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	11	2	2	-	7	-	-	-	-	-
Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	11	2	2	-	7	-	-	-	-	-
Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	12	2	2	-	8	-	-	-	-	-

Тема 6. Логічні основи теорії аргументації.	12	2	2	-	8	-	-	-	-	-
Тема 7. Доведення і спростування.	12	2	2	-	8	-	-	-	-	-
Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.	10	2	-	-	8	-	-	-	-	-
<i>Індивідуальне завдання: (контрольна робота)</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Усього годин</i>	90	16	14	-	60	-	-	-	-	-

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Денна форма
1	Тема 1. Предмет і значення логіки.	2
2	Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	2
3	Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	2
4	Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	2
5	Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	2
6	Тема 6. Логічні основи теорії аргументації	2
7	Тема 7. Доведення і спростування.	2
8	Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.	-
	Разом	14

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Денна форма
1	Тема 1. Предмет і значення логіки.	7
2	Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	7
3	Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	7
4	Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	7
5	Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	8
6	Тема 6. Логічні основи теорії аргументації	8
7	Тема 7. Доведення і спростування.	8
8	Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.	8
	<i>Індивідуальне завдання: (контрольна робота)</i>	
	Разом	60

8. Методи та критерії контролю

Одним із обов'язкових елементів навчального процесу є систематичний поточний контроль засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється за видами навчальної роботи:

- ведення конспекту лекцій;
- усне опитування;
- розв'язування тестів;
- підготовка реферату з мультимедійною презентацією;
- виконання завдання самостійної роботи.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану *залік*.

Критерії та шкала оцінювання видів навчальної роботи

Ведення конспекту лекцій

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	всі питання лекції розкриті відповідно до плану
1	конспект лекції не повний, питання, зазначені у плані лекції, занотовані не всі.
0	немає конспекту лекції

Усне опитування, участь у дискусіях

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій, наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
3	здобувач вищої освіти ґрунтовно й послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; застосовує теоретичні знання при вирішенні практичних питань і ситуацій з допомогою викладача, наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях, диспутах; дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови;
2	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень теми з дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; допускає помилки у мовленнєвому оформленні відповіді;
0	відповідь відсутня; здобувач вищої освіти не бере участь у дискусіях; не

дотримується мовних та мовленнєвих норм сучасної літературної мови.

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 12-14 питань.
3	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 8- 11 питань.
2	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 4-7 питань.
1	Із 14 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 1-3 питання.
0	Із 14 запропонованих завдань правильної відповіді немає, або тестові завдання здобувачем вищої освіти не вирішувалися.

Підготовка реферату з мультимедійною презентацією

Кількість балів	Критерії оцінювання
денна форма навчання	
4	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, є власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю.
3	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді. Презентація має чіткі цілі, відповідні завдання з теми; представляє собою інформацію з різноманітних джерел, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії; зроблений акцент на важливих питаннях.
2	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні. Презентація сфокусована на темі, але не висвітлює її змісту; наявна певна організаційна структура; можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але незначні.
0	реферативна робота і презентація не виконані.

Виконання завдання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
4-6	завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі;
1-3	завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки;
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані неправильно.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти					
	Ведення консп. лекцій	Усне опит.	Тести	Самост. робота	Реферат - презент.	Разом по темі
Тема 1. Предмет і значення логіки.	2	4		6		12
Тема 2. Основні закони традиційної логіки.	2	4		6		12
Тема 3. Поняття як форма логічного мислення.	2	4		6		12
Тема 4. Судження та його склад. Види суджень.	2	4		6		12
Тема 5. Умовивід – складна форма логічного мислення. Види умовиводів.	2	4		6		12
Тема 6. Логічні основи теорії аргументації	2	4		6		12
Тема 7. Доведення і спростування.	2	4		6		12
Тема 8. Гіпотеза як форма розвитку наукових знань.	2	-		6		8
			4		4	8
Разом	16	28	4	48	4	100

10. Рекомендовані джерела інформації
Основні

1. Алфьоров С.М. Логіка для юристів : навч. посіб. – К.: КНТ : Дакор, 2011. – 136 с.
2. Антюшин С.С. Логика : учеб. пособие. – М. : РАП, 2008. – 339 с.
3. Бандурка О.М. Юридична логіка: підручник. – Х.: Золота миля, 2011. – 224 с.
4. Жеребкін В.Є. Логіка: підручник– Київ: Т-во «Знання», 2002. – 255 с.
5. Івин А.А. Логика для юристов: учеб. пособ. – М. : Гардарики, 2004. – 288 с.
6. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Посібник для студентів та аспірантів. – Львів: Астролябія, 2002. – 352 с.
7. Конверский А. Е. Логика традиционная и современная: учеб. – М.: Идея-Пресс, 2010. – 380 с.

8. Конверський А.Е. Логіка: підручник. – К.: Центр учб. л-ри, 2008. – 304 с.
9. Логіка для юристів (кредитно-модульний курс): навч. посіб. – Л.: Новий Світ-2000, 2011. – 216 с.
10. Логіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Х.: Право, 2005. – 208 с.
11. Ткаченко А.А., Толоч В.О. Основи науки логіки: навч. посібник. – Запоріжжя: Дике поле, 2001. – 378 с.
12. Тофтун М.Г. Логіка: посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Видавничий центр «Академія», 1999. – 336 с.
13. Тягло О.В. Критичне мислення: навч. посіб. – Х.: Основа, 2008. – 189 с.
14. Шенгерій Л.М. Логіка: навчальний посібник. Полтава: РВВ ПДАА, 2011. – 208 с.
15. Щербина О.Ю. Логіка для юристів: Курс лекцій. – Вид. 3 – те. – К.: Юридична думка, 2007. – 264 с.
16. Юридична аргументація. Логічні дослідження: колект. моногр. / за заг. ред. О.М. Юркевича. – Х.: Вид. Ванченко І. С., 2012. – 210 с.

Допоміжні

1. Анисов А.М. Современная логика. – М. ИФ РАН, 2002. – 273 с.
2. Аристотель. Аналитики / пер. с греч. Б.А. Фохта. МН.: Современное слово, 1998. – 448 с.
3. Аристотель Метафизика / пер. с греч. А.В. Кубицкого // Аристотель . Сочинения : в 4 т. – М.: Мысль, 1976. – Т. 1. С. 63–367.
4. Арно А. Логика и искусство мыслить. – М.: Наука, 1991. – 331 с.
5. Бекон Ф. Великое восстановление наук. Соч.: в 2 т. – М.: Мысль, 1977. – Т. 1. – 297 с.
6. Зиновьев А.А. Комплексная логика. // Вопросы философии. – 2003. – №1. – С. 29 – 37.
7. Кэрролл Л. Логическая игра: пер. с англ. Ю.А. Данилова. – М.: Наука, 1991. – 192 с.
8. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К.: Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.
9. Кузина Е.Б. Практическая логика (Упражнения и задачи с объяснениями способов решения). – М.: Институт Международного права и экономики, 1996. – 158 с.
10. Лейбниц Г. Монадология // Соч.: в 4 т. – М.: Мысль, 1982. – Т. 1 – 636 с. – С. 413–429.
11. Попович М.В. Логика и проблема рациональности. Акад. наук Украины. Ин-т философии. – К.: Наукова думка, 1993. – 191 с.
12. Пуанкаре А. О науке. – Ред. перев. Понтрягин Л.С. М.: Наука, 1983. – 558 с.
13. Шенгерій Л.М. Логіка та раціональність : монографія. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2009. – 223 с.

Інформаційні ресурси

1. Сквоиков, А.К. Логика: учебник и практикум для вузов. – Москва: Издательство Юрайт, 2015. – 575 с. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://stud.com.ua/57101/logika/logika>

2. Ивин, А.А. Логика. Теория и практика: учебное пособие для бакалавров. – 4-е изд., испр. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2014. – 387 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://stud.com.ua/48159/logika/logika>

3. Ивин А.А. Логика для юристов: учеб. пособ. – М.: Гардарики, 2004. – 288 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа: https://stud.com.ua/114764/logika/logika_dlya_yuristiv

4. Михалкин, Н.В. Основы логики: учебник и практикум для среднего профессионального образования. – 4-е изд., перераб. и доп. – Москва : Издательство Юрайт, 2015. – 365 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа: https://stud.com.ua/161936/logika/osnovi_logiki